

AVNI MULAJ

ORËT E MIA

BIBLIOTEKA
SHTETIT

814-1
M 98

POEZI

854-1
M 88

AVNI R. MULAJ

ORËT E MIA

poezi

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

BUZËQESHJE E RE E TOKËS SIME

Ja giza dhe çeliku ynë i parë!
Ja dhe vargjet gëzimi i ligjshëm!
Ja përpara meje
toka ime metalurge!

Derdhur nëpër këto germa e fjalë,
merr format e ëndrrave tona të mira,
ti lavë e kuqe, e zjarrtë,

Këngë, fluturo sot
në zemrat e bashkatdhetarëve,
dhe si nektar mblidh krenarinë!
Le të derdhet ajo nëpër germat e fjalëve
si lavë e kuqe e metalit të saposkkrirë!

Si vagonat me minerale drejt furnaltave,
kohërat drejt zemrave tona po vijnë,
shkrihen ato në këtë buzëqeshje,
që ka sot në fytyrë metalurgu ynë!

Shkrihet sot në metalin e parë
trishtimi i nënave mbi furkat e drunjta,
që sikur turrnin në to jo leshin e rudave,
po hijet e këtyre maleve vigane!

Te metali ynë i parë,
ç'nuk dëgjoj?
Zëra në thellësi,
vërshëllimën e kohërave,
ulërimën e ujkonjës
në instinkt uriegër,
rreth kullës, bjeshkës,
kufirit të trojeve!

Çdo gur
sjell diçka të tillë me vete
nga miniëra e largët në jug a verë,
dhe qenka më e rëndë
kjo peshë e dhembjes,
se sa pesha e vërtetë e tij!

Ky metal, toka ime,
është buzëqeshja jote e re;
është dashuria jote
për lirinë, dritën, jetën!

Janë te ky metal,
duart e minatorëve,
metalurgëve, makinistëve;
është i mbrujtur ai
me idealet komuniste!

Në hapat e ushtarit,
gjatë do jetojë i vrazhdë
imazhi i kafkës së armikut,
duke shkelur gurët e ashpër-
të bokave, bokërrimave,
duke të ruajtur ty të paprekur,
më të bukurën e buzëqeshjeve,
proletaren!

Në turnin e tretë,
toka jonë,
nis metalit të saj të parë t'i flasë,
si nëna fëmijës.

I flet
me zërin e Mic Sokolit,
me zërin e Selamit e të Vojos,
që topin armik e kapën nga gryka,
që mbi bunkerin nazist
në përmendore u kthyen

Flet toka ime
dhe ky metal i parë
dëgjon e çuditet si fëmija,
dëgjojnë dhe metali
dhe metalurgët
monologun e saj të dhimbshëm:

«Tyta të verbra ciklopikë,
mbi qafat e maleve të mia,
u nderën kohërave
si stalaktide të tmerrshme
Isha duke ëndërruar,
duke prashitur,
duke u ngjitur në bjeshkë,
isha me fëmijën në gji,
kur më qëlluan pa mëshirë.

Më besoni për gjithë plagët,
vuajtjet, dhembjet,
për gjithë ëndërrat.
Edhe në emrin tuaj, breza të palindur,
tytave të skuqura
gjoksin ua vura
edhe në emër të komunizmit.

Metali im!
Brenda teje
do jetë përherë zemra e metalurgut!
Ti do të dish
të qëllosh dhe të heshtësh,
metali im!»

Kërkoje edhe ti, toka ime,
të dije teknologjinë e shkrirjes,
por përpara saj diçka tjetër duhej të mësoje,
teknologjinë e të gjitha teknologjive,
më të madhin mësim
të të gjitha mësimëve —
revolucionin, komunizmin!

Atë nëntor
ti ngjisje shkallët
e luftës dhe shkollës për komunizëm.
Ti, luftëtar dhe nxënës i etur për dije,
bërrylet e grisur vendosje mbi bankon e historisë,
e jashtë, i menduar,
vështroje natyrën në vjeshtë,
me ngjyra të sfilitura,
si fishkej e binte çdo gjeth
e përmes gjithë ngjyrave
zbulojë ngjyrën e kuqe,

përtëritëse të një pranvere
me hove të përjetshme!
Çdo gur minerali të fliste
me nxehtësi furnaltash,
damarët të ndizeshin,
ne duart e metalurgëve
minatorëve, makinistëve,
duke t'u ndezur
në përfytyrim të madhërishme
veprat e pesëvjeçarëve.

Kështu ëndërroje,
toka ime, më 8 Nëntor,
ditën e themelimit të Partisë,
ndërsa shoku Enver,
biri yt, të fliste,
me gjuhën e thjeshtësisë,
për revolucionin e madh
që nesër do ndizje!

Kështu me Partinë,
populli im,
shkonit përpara
pa gabuar, pa ngecur,
dialektikën marksiste-leniniste
duke përvehtësuar

nga Nëntori në Nëntor,
nxënës të zellshëm,
krijues të guximshëm!

Në mendjen time
lëkundeni vigje,
ura të drunjta,
të vjetra
të vendlindjes,
me rezonancën tuaj të dhembjes!

Lëkunden mbi këto vigje
kohërat e tua të ikura,
Shqipëri!
Andej trishtimi i tyre iku,
që kurrë të mos kthehet përsëri!

Peisazhe të së ardhmes,
plot shkëlqim
në mendjen time ndizeni,
buzëqeshje njeriu
dhe vezullim metali,
nën diej që krisin frutat e djersës!
Urat në qiell harkojnë,
mbi shina trenat blu
të ditëve fluturojnë!

Kohërat nën duart e metalurgut,
xixa nxjerrin në kudhër!
Ju që farkëtoni të ardhmen e ndritur,
që lindni breza dhe metal shkrini,
farkëtoñi dhe këto fjalë e ritme!
Për metalin e së ardhmes
që tani merrni zemrën time,
këto vargje!

TË UDHËTOSH NË MUZG

Të udhëtosh në muzg,
duke u kthyer nga kombinati tekstil,
me ritmin e makinave të tezgjahut në mendje.
Të udhëtosh nën valsën e gëzuar,
që hedh mbi qytete, fshatra, male, fusha,
kukulla e varur në xhamin e makinës!...

Dhe një bisedë nis për të shkuarën,
diçka intime nga jeta e një dëshmori,
(thinjat në kokën e bashkëudhëtarit
shkruanin diçka mbi peisazhet që fluturonin).
Të udhëtosh në një muzg të tillë, ç'gjë e bukur,
kur mbi mendimet e tua lëkundet një kukull
si pendul i lumturisë njerëzore!..

FËMIJËT E DURRËSIT DHE AMFITEATRI

Mëngjeseve zbresin shkallëve të mermerta,
me çanta në duar, me sy të qeshur,
në çantat e tyre gjeografia, historia, fizika,
për të mësuar të lexojnë kohërat e shkuara,
për të mësuar ecjen drejt kohërash të palindura...
Mësojnë për tragjedira, epidemira, pushtime,
për popuj, miqësira e armiqësira,
për dijetarë, strategë, oratorë,
për legjenda e mite,
për vetë Kalin e Trojës...
Nën zërin e mësuesit të tyre të historisë,
lashtësia ngjallet, merr formë, zë e dritë,
është naiv e i bukur koncepti i tyre
«epokë guri» bronci, hekuri.
Ata do të rriten dhe me sytë e komunizmit,
krenarë do vështrojnë kohërat!

KA QENË KY BUST KËTU NË ÇDO KOHË

Vështroj bustin e bronxtë të Mujos, këtij muzgu,
me fytyrën nga deti si në kuvënd të përjetshëm,
Në përfytyrimin tim ky bust rritet e rritet,
statujë vigane e qëndresës sonë në shckuj!
Ka qenë ky bust këtu me siguri në çdo kohë.
Askush s'e kish gdhëndur, e mbinte vetë kjo tokë,
si barin dhe lulet, si gjelbërimin e përjetshëm,
Vinin vandalët, statujën pamëshirë e qëllonin,
toka jonë me duart e saj sërish e lartësonte...
Ka qenë ky bust këtu me siguri në çdo kohë!

SHTËPIA ME QERPIÇ

Tani aty gjen vetëm qetësi,
te porta e saj bojë kafe
lozin ca fëmijë të lumtur.

Po kjo s'do të thotë,
te çdo gjë e saj të mos ndjesh stuhinë...
te doreza e derës,
te tavolina dhe karriget,
te gurët e mureve dhe të oborrit.

Shtëpi-muze tani,
shtëpia e Partisë.

Ç'përshtypje të bën qielli i kaltër mbi të
dhe ajo pema e vjetër në oborr,
dhe ai numri mbi derën bojë kafe!

Tek ai numër,
postën e viteve të revolucionit
s'harron kurrë ta sjellë
postieri bluzëkuq i të gjitha nëntoreve,
tek ai prak ndjej të rezonojnë hapat e brezave,
pikënisje e zërit tonë të lirë.
ylberet e frymëzimit të gjeneratave shoh mbi të,
pikim i përjetshëm i strehëve!

NJERËZ TUNELESH

Tunelet në zemrat e maleve kokat zgjasin,
zhibirim kolosal drejt dritës,
heroizëm i madh t'iu ndrosh shtratin
kësaj bote të lashtë, lumenjve të frikshëm...

Punëtorët e tuneleve janë njerëz të gëzuar,
duke zhibiruar ata ndjejnë
se hapin rrugë më të shkurtra,
për të arritur në komunizëm më shpejt.

Në hyrje të tuneleve, në projeksion,
përmes lëkundjes së shpatullave të tyre
që në thellësi treten, ti botën mendon,
më të sigurtë, më të bukur vetë jetën...

Për njerëzit e tyre këto tunele janë bota e madhe.
Mesnatave të ftohta, kur thellësive ata kalojnë,
ndjejnë mbi vete dritat e të-gjitha udhëve,
gjumin e fëmijëve, uzinat që zhurmojnë.

SHQETËSOHEMI

Në qenien tonë diçka zmadhohet përditë,
është revolucioni.

Kemi në vete shqetësime të mëdha e serioze!

Na shqetëson edhe gruri që rritet fushave,
edhe duart e punëtorëve tek përleshën me shkëmbin,
edhe kënga jonë e re, duke lindur...

Drita e mëngjezit i fut në dhomë
ato duar dhe grurin që rritet,
thellësitë e tuneleve e galerive,
pagjumësinë e bardhë të laboratoreve...

Ndiejmë botën e universin në qenien tonë,
detra e oqeane e miliarda duar,
sa hapësirë revolucioni na ka dhënë!

Shqetësohemi natyrshëm, për të gjitha,
njëlloj si për thinjat në kokën e nënës,
njëlloj si nëna për fëmijën...

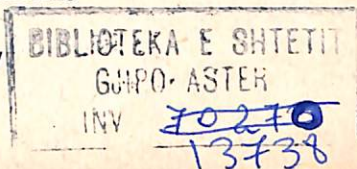

NËN GJUHËN E GJELBËR TË MISRAVE

Ec e ec përmes fushës
më lëpinin gjuhët e gjelbra të misrave.
Toka ish e butë, e shkrifët,
merrnin në të jetë
rrënjët e shëndetshme të bimëve.
Lehtë mund ta kuptoje
se toka ishte e lumtur,
se ajo deshte të fliste,
të thoshte gjëra të bukura,
të thjeshta, të çuditshme,
vetëm të heshtje e të dëgjoje!...

Ish një udhëtim tepër poetik,
kish njerëz që udhëtuan me guxim
drejt thellësive e lartësive,
në të gjitha drejtimet.
Më njerëzorja rrugë është kjo e jona,
ku dallim mes fshatit e qytetit s'do ketë...
Isha i dehur nga këto mendime

17

që gjuhët e gjelbra m'i zgjonin.
Isha i tëri fëshfërimë e komunizmit
nën diellin e ngrohtë të partisë sime.
Ecja e ecja përmes fushës,
kishin ecur njerëzit me guxim,
ecin dhe do të ecin akoma më me guxim
dhe në të gjitha drejtimet...
Isha i tëri fëshfërimë e komunizmit!

DJEMTË E MALIT

(poemë)

Përjetësisht me këtë emër mbetet!
«Djem të malit»,
ju, bijtë e nënave,
dhe emër më të bukur nuk deshët!

Buzë lumenjve
e përrenjve të vendlindjeve
s'do të kishit rritje të qetë.

Malet u flisnin në gjumë,
me shtigjet e rrahura
e të parrahura në shekuj!
Vinte zëri i tyre
përmes lëmyshqeve e gjetheve
nga rrudhat e të çarat e shkëmbenjve,
nga ujvarat si mjekra!

Si ajo nëna që vendos karthijat në vatër
dhe u fryn me kujdes gjersa ndizen,
zemrat tuaja mblidhte nëntori
një, dy, pesë,
nesër mijëra e mijëra...

Nënat shihnin tek rritja shpejt e djemve,
hijen e një ëndrre serioze,
dukeshin në të ca shtigje të vështira
që ata po i ngrinin jetës,
shtigjet e nesërme të luftës partizane!

Nënat shihnin
përmes trarëve të shtëpisë, natën,
hijen e ëndrrës së tyre,
që rritej e bëhej kolosale
e s'e zinte më shtëpia.

Po rriteshin djemtë gjer te mali!
Po rriteshin djemtë gjer tek ideali!
Supeve të tyre ende të njomë,
koha po u ngarkonte barrë të rëndë,
supeve, që në ecje
jepnin ngjashmërinë me baballarët!

Sa të vogël e ndienin veten nënat,
për dashuritë dhe ëndrrat e tyre të mëdha!
Shqetësoheshin
dhe kishin besim tek ata,
se do të dinin të ktheheshin faqebardhë.
Sa herë i përcillnin nga portat,
sa herë duart e tyre të lodhura, të mplakura,
rrëshqisnin nga supet e djemve
në çast ndarjeje!

Dhe bashkë me duart e nënave.
edhe kullat dhe frëngjitë,
edhe portat dhe avllitë,
zgjatur rrinin drejt malit!

Një gjelbërim i ri po rritej lart në male,
me rrinë e këtyre djemve dhe vajzave!
Këto male përjetësisht mbi këtë tokë,
kanë gëzuar pushtet mbi gjithçka
në ndërgjegjen epike të kombit!

«Malet me blerim mbuluar»,
këndojnë djemtë e malit,
këndojnë nënat e djemve,
këndojnë kështu gjithë hapësirat
mes nënave dhe djemve!

Po rriteshin edhe nënat,
përtej gjithë nënave të brezave,
Ato nesër do ishin nëna heronjsh të mëdhenj,
kështu edhe përmes këtyre nënave,
kohërat madhështore po lindnin,
gjersa ato kishin lindur të tillë djem!

Një e ardhme madhështore
po ngjitej atje lart, në male,
për të zbritur nesër
në qytete e fshatra,
udhë e lagje,
kasolle të varfra.

Gjithçka po rilindte,
gjithçka po rinohej!
Portat hapeshin
ditën e natën,
gjithnjë e më shpesh.
Ç'ish kjo erë?
Këto hije ç'ishin?

Nëpër shtëpitë tona
hynin malet,
një tingull të çuditshëm

kishin portat dhe zemrat,
këtyre netve ilegale!
Historia jonë martire,
portat përplaste,
i thyente, i bënte fërtele,
nga një erë e furishme!

Nën këtë erë të ngrohtë,
nën këtë trokitje portash,
si zambakët në kopsht,
çelnin në gjumin e nënave
plagët e djemve të malit...

Në gjirin e malit
në gjumin e djemve,
milionat porta mbylleshin, hapeshin,
portat e të varfërve,
portat e së ardhmes,
portat e ditëve të bardha,

me kurora trëndafilash e drite,
me zëra fëmijsh të lumtur,
gumëzhitës...

Malet tanë gjyshër,
me duar koskëforta,
i merrnin trupat e djemve të vvarë
në gjiret e tyre i varrosnin.
Malet tanë stoikë,
me dhembje të mëdha
ngurtësuar nëpër shekuj!

Binin djemtë panumër!
Shkonte shifra drejt 28 mijës!
Po vinte dita e lirisë!

Shpejtojnë kohërat më të zjarra,
nën thirrjet e komisarëve,
te ky va i proletarëve!

Në këtë nëntor madhërisëm
në oborin e Shqipërisë
velloja së ardhmes i hiqej.

Beteja,
si t'ju numëroj?
Ju jeni shumë,
pa numër,
jug, veri,

lindje, perëndim!
Në çdo pëllëmbë toke,
Në sytë e të gjithë brezave
ju do jeni një e vetme,
Vaterlo për botën e vjetër!

Me gjakun tuaj të kuq,
përjetësisht krenare do të flasë kjo tokë!
Në symbylljen tuaj të fundit,
ishim ne të palindurit,
tani nën këtë qiell të kaltër,
jemi ne dhe ju në sytë e njëri-tjetrit!

Në lëlëkuqet e plagëve
ka qenë duke u çelur syri i së ardhmes,
që s'u mbyll dot prej dhembjeve.

Ngrohtësia e gjakut tuaj,
violinave të brezave do t'u duhej,
që tingujt dhe frymëzimet të mos ngrinin.

Burime e gurra të malit!
Përjetësisht do dëgjojmë te ju
monologun e partizanit!
Te vërshëllima juaj, pisha,
baladën e gjakut të pastër!

Ju të gjithë së bashku, shokë,
me jetët tuaja të flijuara, ngritët
malin e madh të krenarisë së gjeneratave,
malin e madh të dashurisë,
malin e madh të nderit të nënave!

Ju kanë ngrirë këmbët nga të ftohtit
në marshimet e gjata e të vështira,
nëpër operacionet dimërore,
thikë për thikë me kryqet e thyera;
pyjet tona duke u zhveshur vjeshtave,
mbi supe ju kanë hedhur gjethet,
si gradën e thjeshtë të ushtarit të përjetshëm!

E ç'rëndësi ka
si ra njëri apo tjetri,
vendi ku ra?
Kjo tokë nën hapat e marshimeve të tyre,
ishte një pëllëmbë e vetme,
një gjeth, një krua,
një djep, një ninull...

Buzë shushurimës së lashtë
të burimit,
mbështetur pas armës tytënxehtë,

ashtu në gjysmëkotjen
e mijëra kilometrave të përshkuara,
duke folur diçka si në ëndërrim
me violinat e brezave,
sytë mbyllnin djemtë e paharruar!

Këtë symbyllje,
monologun te burimi,
djepin që lëkundej në mëndjen e tyre,
një letër të shkruar për nënën
të gjitha nesër do t'i ndjenim
në tingujt e violinave,
në zjarrin e poemave!

KANTIERET

Ca baraka të thjeshta në fillim
me dërrasa pupulit e katran,
ca fjetore e mensa,
ca zyra ku klasa flet pa drojtje.

Kështu shpejt e shpejt të ngritura,
në grykat e lumenjve tanë të nxituar,
mbi fushat tona rrahur nga troku i luftërave
nëpër shekuj i pambaruar.

Përmes thjeshtësisë së tyre të madhe,
e ardhmja komuniste ndihet në afërsi,
përmes tyre si diell i qeshur mbi botë
shfaqet fytyra e njeriut tonë të ri...

SIRENA

Sirena të bardha! Në mëngjes, mesnatë, mesditë
të anijeve që hyjnë në port, ose që largohen
të trenave të pasagjerëve e të mallrave, papushim,
sirena të punës, sirena të qytetit tim,
një portë ëndrrash lini hapur tek ne.
Janë shkrirë me ju të gjitha gëzimet e shqetësimet,
dashuruar jam me ju si fëmijët e këtij qyteti.
Sirena të bardha! Gjithmonë të gëzuara rënshi!

ÇILTËRSI

Është i bukur lumi i kaltër.
Poshtë nën ujë duken të gjithë gurzit,
të gjithë peshqit që notojnë.

Është i bukur sinqeriteti
përpara tij e ndjejmë veten
si përpara lumit të kaltër...

Në ujin e turbullt dhe shpirtin e molepsur
nuk pasqyrohet dot asgjë,
as gurët e bardhë, as peshqit, as yjet...

M E T Y

Këto ditë jam bashkë me ty.
Tani e kuptoj, ka ndryshuar vetja ime,
me të dielat, të mërkurat,
të premtet e të shtunat...
Tani më shumë i dua detin, njerëzit, fëmijët,
askush të mos mendojë se portat ua mbyllëm.
Ne, duke dashuruar njëri-tjetrin,
me të ardhmen më shumë jemi lidhur...

AJO SHKON NË MINIERË

Ajo shkon në minierë,
miniera është larg në veri,
inxhiniere e sapodiplomuar
tani me jetën do njihet më mirë!

S'ish e hutuar kur mori valixhen,
me ca ndërresa e libra
as kur pa se dikush i shprehu dhimbje,
me ca fjalë që të kohës s'ishin.

Ajo valixhen krenare e mbante
koha në sytë e saj triumf i bukur!
Në këtë ndjenjë të saj plagët e veteranëve,
çuditërisht ndjeheshin të lumtura!

Përmes siluetës së saj vështroja hapsirën,
përmes valixhes së saj që lëkundej
pika e lotit mikroborgjez, të turbullt,
nga syri i dikujt binte në qelqin e qiellit.

NYJET E VARGJEVE

(Kushtuar poetit dëshmor Kristo Isak)

Unë shkruaj vargje në tjetër kohë,
kur qetësisht lidhen mbrëmja e mëngjesi
mëngjesi dhe mesdita,
qetësisht dashurohen vajzat e bëhen nëna,
qetësisht lindin fëmijët e u vihen emra...

Nga mendja s'më hiqet dorëshkrimi
me vargjet e poetit dëshmor,
boja vende-vende shlyer,
letra zverdhur
dhe ndonjë fjalë a rresht lexohej me zor...

Fjalët drejt e nga lufta vinin,
kudo ndihej mes tyre
heshtja solemne e vendimit më të madh,
e vetmohimit të ndërgjegjshëm.

Në çdo germë,
rrokje, presje, pikë,
armiku i tokës
dhe gjuhës sonë,
kish zënë pritë . .

Me fjalët në mendje
ecja rrugëve,
sikur me gjithçka
vargjet e poetit t'i prezantoja.
Nën dritën e neoneve sikur shihja
konstruktet e çuditshme të tyre!

E përfytyroj mes dhomës së tij!
Djalosh i ri,
krahërorin plot ëndrra,
përkulur mbi letër rri.
Le të ish vdekja duke ngjitur shkallët,
duke shqyer derën me kondak,
suvaja copa-copa duke rënë,
ai s'do të vdiste kurrsesi,
këto vargje, së paku pa na lënë!

Mes heshtjes së dhomës,
shpesh do i jetë dukur,
se dikush «Kristo» ka thirrur,
sikur vetë muret të flisnin
në netët ilegale të luftës,
kur apelonte liria, komunizmi!

Sonte kudo është pranvera dhe liria,
te gonxhet që çelin në kopsht.
Diku te një nga këto mijëra dritare
është silueta e një djali të vogël,
mbi violinë duke improvizuar diçka...
Ndjej vargjet e poetit n'ata tinguj!

Sonte jeta shëtit e qetë kudo!
Sonte unë ndihem besë dhe vazhdim!
Te themelet e ndërtesave, te dritat,
te monumentet e bardhë,
te trëndafilat që çelin kopshteve,
janë kudo nyjet e vargjeve tanë!

NJË FJALË DHE JETA IME

I

Shumë fjalë të bukura mësova në jetë
me tingëllim të ëmbël si muzikë,
që shpirtin tim njëlloj e patën dehë
sado që mijëra herë qenë përsëritë.

Një natë dimri plot vetëtima,
pata lexuar diku në një libër
fjalën e panjohur «Komunizëm».
Asnjë shok imi asgjë për të nuk dinte!

Ç'e pat ndezur fantazinë time,
që kuptimin e vërtetë t'i gjente.
Përmas' e saj kalonte bjeshkën, vrririn,
kalonte moshën, hovet e guximin!

II.

Te fjala komunizëm si të hyja?
Ajo ish bjeshka e panjohur për mua,
dhe si më lehtë së pari gjyshen pyeta:
— O gjyshë, për këtë fjalë, diç as më thua?

Po gjyshja, që mendoja se do dinte,
për të asgjë nuk mundi të më thotë,
veçse njëfarë inati sikur kishte
se do na linte pa qe e tokë.

Sepse kështu dikush i kishte thënë,
armiku i klasës kishte shfryrë,
apo e shoqja e hoxhës sonë të fshatit,
që ai do prishte, bile, dhe xhaminë.

Dhe çdo shpjegim që ndodhi të më jepnin,
ndryshonte nga ngjyrat e fantazisë sime,
por u mësova atë më mirë ta njihja,
edhe përmes sharjesh e mallëkimesh...

Ta kuptoja lidhur me trarët e nxirë,
lidhur me arnat e opingat e grisura,
lidhur me vdekjen e shokëve tanë të rinj,
pa i gëzuar jetën, lodrat, librat.

Lidhur edhe me nënën e babanë,
që nga skamja ndoshta aq shpesh grindeshin,
lidhur me motrën e vogël që duke qarë,
i thaheshin qerpikët e zes e të bukur!

Mësova kështu gjerësitë e komunizmit,
ti gjeja, o shokë, edhe te gjërat e thjeshta,
te fushat e reja pa megje e kufij,
te lumturia e madhe e të gjithëve!

Mësova mijëra e mijëra kuptime,
dhe ndryshe i lexoja rrudhat e baballarëve,
dhe ndryshe e lexoja pastaj tokën time,
dhe ndryshe ëndërroja të ecja përpara!

E ndesha më qartë me kolektivizimin,
fillova për të të recitoja vjershat e para,
gjithçka më të dashur që kisha,
e vura një ditë brenda kësaj fjale!

III.

Kaq e gjerë ishte kjo fjalë e kuptoja,
sa mund t'i zinte vendlindjet të gjitha,
gjithë ëndrrat e fëmijëve, gjithë bota
brenda saj lirshëm mund të rrinin.

Dhe ditën kur kapërceva kodrat e vendlindjes,
ish zgjatja më tutje e dashurisë për fjalën
që kisha njohur në të hershmet vite,
të hoveve në zgjime, të ëndrrave valë.

Ish udha e gjatë, e vështirë, e pafundme,
ku ajo do t'i shpaloste përherë bukuritë,
si diell do qëndronte ajo mbi gjithë fjalët,
si dashuri sublime mbi të gjitha dashuritë!

LAGJA E MARGARITËS

Rrëzë kalasë së lashtë, në monopati, .
si një tufë delesh të bardha
shtëpitë e lagjes Mangalem,
si të qepura me njëra tjetrën, çatitë, muret,
pullazet...

Përjetësisht atyre që do të vinë këtu, do t'ju duket
se tek njera prej këtyre dritareve shohin fytyrën
e Margaritës.

Udhëve me kalldrëm do t'u duket se dëgjojnë,
çapet e vogla të saj me jehonën e përjetësisë.

TË DY NËNAT

Te një kullë diku në veri,
në duart e një nëne malësore,
mbyllte sytë
partizani i plagosur.
Ish kohë e ashpër,
kështu ndodhte me të gjitha nënat tona.
Njëra në veri,
tjetra në jug,
s'ka gjë në mbetën të panjohura,
ato ishin nënat e revolucionit!

ALEKSANDËR MOISIUT

Në shumë skena të botës ke luajtur,
aktor i madh me origjinë shqiptare,
kur atdheu yt s'kish dhe një të vetme,
veç maleve të tij plot tragjedi e halle.

Kur ujçërit natë e ditë pa mëshirë e copëtonin,
kur nën dritën e pishës në kullat malësore
luante drama e dhimbshme e urisë dhe errësirës
në skenën e prapambetjes shekullore.

Te forca e Hamletit tënd ish dhe atdheu yt.
Me zërin tënd thërrisje malet e tua,
thërrisje foshnjat të mos vdisnin, të lindnin!

Duhej të luaje, të mos vdisje pa luajtur,
emrin e atdheut tënd më lart kështu e ngrije,
tek përpiquej dhe ai të lindte të ardhmen!

ORËT E MIA

Të mëdha janë orët e mia në revolucion.

Ka kohë për punë, dashuri, projekte, ëndrra,
vetëm për soditje dhe pasivitet s'ka.

Përmes tyre lëviz furishëm transformimi vigan,
nën oshëtimën e gjakut s'dëgjohet penda kur lëviz. . .

Krismë e madhe je, toka ime, që komunizmin po lind.

LEJLEKËT

Mbi shtyllat e tensionit të lartë
ngritën foletë lejlekët.
Ndoshta bota e tyre e lashtë
kështu aprovonte hekurin!

DURRËSIT

Linja të buta nga deti te kodrat,
që dhe në shpirt të tilla janë fiksuar.
Duke ardhur drejt teje, duke ikur,
në to vetveten kam lexuar e rilexuar...

Nën këto linja të kaltra e gri
flenë kujtimet, pasionet, dashuria,
gjërat harrakate, çapkënlleqet me shokët,
mbetur kanë dhe ato në këtë filtër.

Kështu shkrirë jemi me këto linja,
për të lexuar në to vetveten
sa herë drejt teje do të vinim,
sa herë të largoheshim prej teje...

A P O L L O N I 1975

Mbrritëm në Pojan; qetësi.
Nën fiq, nën ftonj, nën ullinj,
fshihej e bardha lashtësi.

Nga kënde të ndryshme, diçka të fiksojnë
vajzat piktore u shpërndanë,
gjithë buzëqeshje ishin, gjithë humor.

Me pantallona, flokë të prerë,
aspak të ngjashme me perënditë,
duke i buzëqeshur lashtësisë.

Unë përpiqesha të kuptoja këtë ndjenjë të tyre,
vallë, të ishte kjo ndjenjë
sekreti i ëmbël i vazhdimësisë së kohës?!

V J E S H T Ë S

Drurët frutorë anës rrugëve
duken të lodhur, të dobësuar,
si ato gratë lehona të sapolindura,
kalimtarit i ngjallin respekt e dhembje.

Peisazhet në fluturimin e stinës
kanë një zhaurimë të çuditshme.
Erërat që pas xhamit vërtiten
kërkojnë të na lënë pa gjumë,
duke derdhur mbi ne pikimin
e mollëve, gështenjave, kumbullave...

Prej strehëve të stinës, bien
miliona pika të verdha...
Në imazhin tonë me fruta
ngjasin pikat e djersës.

KËTO SIRENA TË SË DIELËS

Këto sirena të së dielës,
të trenave, që bartin njerëz drejt plazhit,
si të etura ngjajnë,
si të zhuritura,
riten e riten gjer në diell!

Dhe toka zgjat buzët
e verdha, rënore,
te bluja e detit
si fëmija në sisë.

Gjithçka e kërkon detin sot,
si unë e ti njëri-tjetrin!

PËRGJONTE HELMETA E NDRYSHKUR

Një natë vere rrinim në verandë.
U gëzohej oborri zërave të fëmijëve,
emisionet e radios ndërroheshin
lajme, muzikë, lajme sërish,
diku në botë, afër apo larg,
ishte bërë një shpërthim i ri atomik.

Në fund të oborrit mbi një hu,
përgjonte helmata e ndryshkur,
sikur vajtonte prej vitesh
kafkën që e kishte mbajtur dikur,
që s'dihej tani ku do ishte
nën shi dhe diell.
Në kavitetet e saj, në vend të truve,
ndoshta strehohej ndonjë kërmill...

Përgjonte helmata bisedën tonë,
përgjonte gëzimin e fëmijëve,
përgjonte botën te zëri i spikerit,

ndiente se s'kish vdekur, e thërrisnin
larg instinktët e vjetra.
Shihte diku helmët të tjera fringo,
që një kohë tjetër i fabrikonte.

Në vend të dy «S»ve të thyera,
simbole të tjera ato kishin,
veç e njëjta kafkë ishte.
Ne helmëtën përgjonim,
të ngrinte krye s'e linim!

Kaq vjet kishin kaluar, dekada,
Luftën e dytë tani e gërmonin
historianët, regjisorët, shkrimtarët,
politikanët, diplomatët, veteranët
dhe nxirrnin prej saj motive, idera,
siç gërmohet brenda një miniere!
Ndërsa xhaja tregonte: «Pas derës,
ja aty, me sëpatë e qëllova. . .»
dhe sytë e tij hapnin korridore
përmes viteve e erërave. . .

Çdo kodrinë, çdo pëllëmbë toke,
flet akoma me zë të ngrohtë.
Sytë tanë dhe sytë e popujve përgjonin

lëvizjen e helmetës nëpër botë,
që të mos shfaqeshin më në cep të çdo rruge
si dje mustaqet e Hitlerit,
sfinkse të zinj të kobshëm!

Rrinim në verandë e bisedonim
përgjonte helmata e ndryshkur...
Në diell do rreshken kafkat e agresorëve
të destinuara për strehë kërminjsh.

KATET DHE FURTUNAT

I

Ja, ky restorant dhe ky hotel
dikur kanë qenë pronë e tij,
shqetësim tjetër s'kish zoti Mikel
veç fitimeve dhe gruas së tij.

Jashtë grilave të gjelbra të dritareve,
në rrugë ndërronin stinët e motet
dhe furtunat shfrynin makabre,
ndërsa brenda vilës paqja mbretëronte!

Le të ish në të gjithë botën krizë!
Për njeri shumë i zoti njihej ky Mikel,
gruaja e tij, bukuroshe plot dritë,
e bindur ish se bënte dhe për president.

Zhaurima e furtunave te grila përplasej,
grindej ajo me të brendshmen paqe,
që thurrej ëmbëlsisht me tinguj pianoje,
me valse, uvertyra dhe arie...

Flokët e tij shkëlqenin prej brilantinës
dhe bardhësia e damës nuk e ndiente kohën,
ndërsa në luftë me vdekjen e mjerimin
ropateshin shtresat e gjera të popullit.

Në krevatin dopio shpesh para gjumit,
pronari Mikel dhe dama e tij bardhoshe
kishin dëshirë të filozofonin, sipas tyre,
për furtunat, përmytjet dhe botën.

Dhe frikë u ngjallnin klithmat e erërave,
shkulmet e shirave dhe të gjetheve,
toka që u dukej se po merrte
pamjen e një vullkani.

II.

Nga kati i dytë në katin e parë,
dhjetë shkallë, vetëm dhjetë shkallë,
i zbriste zoti Mikel ngadalë
dhe hynte hijerëndë në kuzhinë, në lokal.

Në derë të restorantit shfaqeshin
lypësa të uritur për tmerr, të leckosur,
i shtynte aty furtuna e barkut,
për të cilën bisedonin bashkëshortët lart.

III.

Furtunat të mençura po bëheshin në botë,
dikush sy po iu vinte në ballë,
parandjenin katet e lartë
frikën e një tërmeti shtatë ballë.

Po dama e tij atje sipër s'besonte
veç në lumturinë e saj, asgjë në botë.
Katet e tyre si mund të rrëzoheshin,
lumturia e tyre si mund të binte në tokë!?

Zoti Mikel kish kohë, s'ish i qetë,
paqja e konfortit të tij ishte krimbur,
shihnte ca ëndrra të tmerrshme ku kazanët
fluturonin si planete në kokë t'i binin!

Dhe shkëlqimi i mobiljeve i trishtuar,
dhe ai vizatimi misterioz i rimesos
sikur shprehnin diçka të patreguar,
ca peripecira të reja nëpër vija e leqe! . . .

Nëpër ato vija natën, nën dritën e zbetë,
sikur lexonte të ardhmen e turbullt,
i bëhej sikur lart nga qiejt,
si një breshër binin katet e tyre!

IV

Një ditë furtuna hyri gjer në kuzhinë,
gjer atje, te kazanët e gjellës,
dhe shoku Mikel përfundoi mrekullisht
në lokalin e tij kamerier.

Erdhi një kohë që s'i pranonte bakshishet,
për shokun Mikel kjo ishte e vështirë,
për një dhjetëqindarkësh dridhej e spërdridhej,
tundohej së tepërmi ndërgjegja e tij.

Lufta kundër bakshisheve në kolektiv
e ashpër vazhdonte me kritikë të rreptë,
në ëndrrat e Mikelit çdo natë-
zmadhohej dhjetëqindarkëshi, bëhej qiell, det. .

Në gjumë sërish kohërat e ikura i shfaqen,
mobiljet e vjetra e kanë humbur shkëlqimin,
vijat e rimesos nën reflekset e dritës,
janë udhë që nga e shkuara e kanë drejtimin.

.....

NGROHTËSI E PËRJETSHME

*Kushtuar Heroit të Popullit Met Hasa, partizanit
15-vjeçar që ra në luftë me nazistët gjermanë.*

Vrapoj përmes shkëlqimit të kësaj dite pranverë,
përmes buzëqeshjeve të çiltra të fëmijëve,
përmes syve që i ngazëlleen kësaj drite,
vrapoj të gjej për këto vargje
ngrohtësinë e përjetshme të plagës sate.
Për këto vargje që njerëzit i presin,
njerëzit e mirë që s'dinë të harrojnë,
që dinë me zemrat e tyre të japin përvdekësinë.

Pesëmbëdhjetë pranverat e tua
të ndezura me ëndrra komunizmi,
përpiqem t'i gjej sot kudo
te bukuritë plot shkëlqim të kësaj dite.
Pesëmbëdhjetë pranverat e tua,

tufë lulesh që shumëfishohet në duart e njerëzve,
njerëzve, që vazhdojnë përpjekjet, qëndresën,
që ngrenë fëmijë paraduash,
e njerëzve që te mermeri juaj bëjnë homazhe,
me atë heshtjen ku janë nyjet e sigurta të kohërave!...

Pesëmbëdhjetë pranverat e tua!
Shpejt në to u rrite e u burrërove,
u rrite përmes tyre gjer në komunizëm!
O vogëlush, me kujtim të çuditshëm!
Ndoshta pakkush atëherë mund ta dinte
se ato pranverat e tua mund të ishin aq shumë.

Pesëmbëdhjetë pranverat e tua,
sa lugina mbajnë, sa male e fusha,
sa qytete e fshatra, nën hapat e vegjël,
nën hapat e mëdhenj të heroizmit;
pesëmbëdhjetë pranverat e tua
hapësirë e pamatshme veçse nga kënga!
Ne vrapojmë përmes saj e rritemi!

Në një botë të tërë të përgjakur,
helmetën me kryq të thyer
e ndiqte dhe një vogëlush shqiptar,

me të pesëmbëdhjetë pranverat e tij,
simboli më i bukur i pathyeshmërisë
së popullit të vet që e lindi!

Përmes shkëlqimit të kësaj dite pranvere,
përmes buzëqeshjeve të çiltra të fëmijëve,
vrapoj të gjej ngrohtësinë e plagës sate
për të çelur bisqet e kësaj kënge. . .
Ajo plagë montuar diku si dielli
dhe ngrohtësinë e përjetshme u jep viteve!

V A H E T

Zhurmë valësh
mbi zalle të shkretë të pashkelur!
Dritë hëne mbi hapa të vetmuar!
Një shpend që klith në ajër,
një këtu, një atje,
rrjedhës së lumenjve,
vahet!

Vetëm punëtorët e hidrocentraleve
e njohin poezinë e tyre
më bukur se kushdo,
në mënyrën më reale.
Siluctat e tyre me xhakëtë supeve
mbi konturet e shtrembëra të maleve,
i njih tashmë dielli dhe hëna...

LULET E KOHËS

(poemë)

I.

Në hartë
tjetër është t'i shohësh gjërat.
Atje tmerrësisht gjithçka integron.

Shumë gjëra atje shuhën, fshihen,
nën shenja konvencionale fshihet bota,
udha jote ku ti ecën çdo mëngjes,
që ia njih edhe cicërimat e zogjve.

Dhe te shifra e popullit tënd,
emri yt përballë botës rri.

II.

Vështroj hartën e botës,
ja Atdheu im, Shqipëria!
I vogël buzë Adriatikut,
madhështor buzë së ardhmes,
i kuq buzë komunizmit!

Vështroj krenar me sytë e tij,
flas krenar me zërin e tij!
Te ky zë çeli gonxhet e ardhmja,
te ky zë je ti, botë
e drejtë dhe e bukur!

III.

Si në pyllin e dendur
shtyjme degët e mpleksura
për të hapur udhën,
shtyj në hartën e botës
densitetin e ngjarjeve,
të fshehtat e diplomacive.

Këtë koracë të gurtë,
që botën stërmundon e shtyp,
me ndryshkun burokratik të shekujve,
shtyj me fuqinë shpërthyesë të gonxheve,
të luleve, të plagëve të së drejtës,
që çelin meridianeve e paraleleve.

Nga ato thellësi
nuk nisen avionet,
që lëvizin presidentët e politikanët,

nga ato thellësi
nuk burojnë agresionet, sherret,
në ato thellësi
janë embrionet e së ardhmes!

IV.

Vështroj hartën e botës,
ja Atdheu im, Shqipëria!
I vogël buzë Adriatikut,
madhështor buzë së ardhmes,
i kuq buzë komunizmit!

Qëndrojmë, kundërshtojmë diktatet,
superfuqitë s'i përfillim!
Si ka mundësi, ku bazohemi vallë?
Ku i kemi forcat, si i llogarisim?

Mbi relievin e ashpër të botës,
me një pyetje të tillë,
ravigjzohen dy sy skllavi,
dy sy të mjeri, të nënshtruari,
me një ironi të zezë mes tyre!

Si t'ua shpjegoj pamposhtjen tonë
të nënshtruarve,
vasalëve e gubernave,
që as zërin as sytë s'i kanë të tyre?

Pamposhtja jonë
ka rrënjë të thella,
të fuqishme,
përtej fuqisë së atomit tuaj,
përtej shpejtësisë së raketave tuaja,
i ka rrënjët tek e ardhmja!

V.

Lule të kohës, mirë se vini
me shpërthimin tuaj të gonxheve!
Freski e oqeanëve, dashuri e popujve,
mirë se vini qetë dhe madhërishëm!
Të pagjuma, pak të lodhura, të tymosura,
duke e dashuruar botën në mënyrën tuaj!
Mirë se vini!
Çdo sekondë, minutë,
orë, ditë
ka rekëtimën e çeljes suaj!
Qenia jonë është e mbushur
me kumbimin tuaj të afërt e të largët,
netëve e ditëve,
edhe kur puthim fëmijët,
lëngun e petaleve tuaja kemi në buzë!

Zmadhohet zemra jonë,
zmadhohet bota,
besimi!

Vini gjithnjë buzëqeshur,
buzëqeshjen e botës duke shtuar,
dëshmi e qartë
se dashuria jonë është reale!

I shtoheni zëris
dhe pamposhtjes sonë!
I shtoheni së ardhmes,
së vërtetës
dhe bukurisë sublime të botës!

Te secila prej jush kur çelni
jemi edhe ne me lulet tona!

Mirë se vini, lule të kohës,
me shpërthimin e papërmbajtur të
gonxheve!

Duke çelur pa mëshirën e askujt,
pa lëmosha,
jashtë vilave të mykura,
salloneve pompoze,
ku rriten lule të fishkura, të sëmura,
që në aromat e tyre kanë hidhërimin
dhe në ngjyrat e tyre
trishtimin e vdekjes!

Mirë se vini,
Dashuri e popujve,
freski e oqaneve,
pamposhtje e botës!

VI.

Ne rrisim lulet e dashurisë besnike,
ne nuk i rritëm lulet tona si dikush
që nesër me të të shkonim
në takime të turpshme tradhtarësh,
siç shkojnë sot Brezhnjevët te reaksionarët.
Tek ato buqeta ndjejnë rrëqethje të rënët!

Punojmë më shumë,
vigjëlojmë,
i japim kësaj kohe
diçka edhe nga dashuria e fëmijës,
që lulet tona kurrë të mos vyshken,
që armiqtë të mos thithin aromën e tyre!
Jemi krenarë, e kemi krenarinë në shpirt,
sepse jemi pjesë e pamposhtjes së botës!

Mirë se vini, lulet e kohës,
duke lënë pas
çudinë, habinë, mosbesimin,

trishtimin dhe urrejtjen e dikujt
dhe bujën e atomit,
bakteriologjinë dhe napalmin,
konferencat dhe bisedimet;
mirë se vini te besimi real
i botës reale!

VII.

Vështroj hartën!

Prek flokët e vesuar të Atdheut,
duart e shokëve e miqve pa numër,
dhe jam krenar
që edhe tek Atdheu im i vogël,
ka diçka madhështia e së ardhmes.

PASQYRA E LËNDËS

Buzëqeshje e re e tokës sime	3
Të udhëtosh në muzg	11
Fëmijët e Durrësit dhe amfiteatri	12
Ka qënë ky bust këtu në çdo kohë	13
Shtëpia me qerpiç	14
Njerëz tunelesh	15
Shqetësohemi	16
Nën gjuhën e gjelbër të misrave	17
Djemtë e malit (poemë)	19
Kantjeret	28
Sirena	29
Çiltërsi	30
Me ty	31
Ajo shkon në minierë	32
Nyjet e vargjeve	33
Një fjalë dhe jeta ime	36
Lagja e Margaritës	40
Të dy nënat	41
Aleksandër Moisiut	42
Orët e mia	43

Lejlekët	44
Durrësit	45
Apolloni 1975	46
Vjeshtës	47
Këto sirena të së dielës	48
Përgjonte helmata e ndryshkur	49
Katet dhe furtunat	52
Ngrohtësi e përjetëshme	56
Vahet	59
Lulet e kohës (poemë)	60